

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА

МІЖАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

R. B. Papirnik

2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розміщення продуктивних сил

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 075 «Маркетинг»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Маркетинг»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь бакалавр

форма навчання денно
(денна, заочна, вечірня)

розробник Мащенко Світлана Олегівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Розміщення продуктивних сил» є варіативною і входить до циклу дисциплін професійної підготовки фахівців, призначена для студентів, які здобувають освітній ступінь «Бакалавр» за спеціальністю 075 «Маркетинг».

Навчальна дисципліна «Розміщення продуктивних сил» передбачає набуття студентами теоретико-методологічних, методичних основ дослідження, формування, розміщення і територіальної організації продуктивних сил, умов і чинників територіальної організації продуктивних сил України, закономірностей і принципів розміщення галузей матеріального виробництва і сфери послуг, їх територіальної організації у різних регіонах України, аналіз сучасного стану та напрямів регіонального розвитку економіки, вирішення соціально-економічних та екологічних проблем, виходячи з оцінки економічної ситуації та сьогодення, орієнтуючись на економічні перспективи світової економіки.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			IV	
Всього годин за навчальним планом, з них:	135	4,5	135	
Аудиторні заняття, у т.ч:	46		46	
лекції	30		30	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	16		16	
Самостійна робота, у т.ч:	89		89	
підготовка до аудиторних занять	30		30	
підготовка до контрольних заходів	15		15	
виконання курсового проекту або роботи	-		-	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	14		14	
підготовка до екзамену	30		30	
Форма підсумкового контролю			екзамен	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: сформувати у студентів теоретико-методичні знання і практичні навички з питань територіальної організації виробництва.

Завдання дисципліни: є вивчення теоретичних основ та ресурсних передумов розміщення продуктивних сил, формування і розвитку міжгалузевих комплексів, розкриття найважливіших закономірностей, принципів і чинників, які визначають розвиток і розміщення продуктивних сил, механізму їх впливу на територіальну організацію виробництва, аналіз сучасного стану розміщення і територіальної організації продуктивних сил та визначення напрямків удосконалення міжрегіональних і зовнішньо-економічних зв'язків, опанування методами дослідження, що використовуються при аналізі розвитку економіки регіонів та обґрунтуванні територіальної організації виробництва.

Пререквізити дисципліни: теоретичні знання та практичні вміння набуті під час вивчення дисциплін «Політична економія», «Статистика», «Мікроекономіка», «Макроекономіка».

Постреквізити дисципліни: набуті знання та вміння з дисципліни сформують необхідний інструментарій для комплексного відокремлювання проблем, які властиві регіональній економіці різних країн, економіці України, її регіонам та пропонувати можливі заходи для вирішення цих проблем та тісно пов'язана з курсами «Економіка підприємства», «Соціальна економіка», «Регіоналізація та глобалізація».

Компетентності. Результатом вивчення дисципліни «Розміщення продуктивних сил» є здобуття студентами таких компетентностей:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, застосування методів наукового пізнання.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знанням, генерувати нові ідеї.

ЗК5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК6. Знання та розуміння предметної сфери фахової діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність до проведення досліджень, пошуку, оброблення та аналізу інформації.

ЗК11. Здатність працювати в команді та автономно, навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні компетентності:

СК10. Здатність до розуміння функціонування та використання сучасних інформаційних систем підтримки маркетингових управлінських рішень та розроблення рекомендацій щодо підвищення їх ефективності.

СК11. Здатність демонструвати розуміння законів та закономірностей функціонування ринку, поведінки його суб'єктів.

СК12. Здатність обґрунтовувати, презентувати і реалізовувати результати досліджень.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Розміщення продуктивних сил» студент повинен :

РН4. Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного і методичного інструментарію.

Вміти:

РН12. Набути навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

РН13. Проявляти вміння нести відповідальність за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи.

Методи навчання:

- словесні: лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-дискусії; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;

- практичні (практична робота, ділові ігри, вирішення задач, кейс-метод, кола-якості, мозковий штурм та ін.),

- наукові (ілюстрація, спостереження, демонстрація),

- відео-метод (показ пред'явлення матеріалу).

Форми навчання фронтальний, групові, аудиторні, позааудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Розміщення продуктивних сил					
Тема 1. Наукові основи курсу «Розміщення продуктивних сил»	9	4	-	-	5
Тема 2. Закономірності, принципи і чинники розміщення продуктивних сил	10	2	2		6

Тема 3. Науково-методичні засади дослідження територіальної організації і регіонального розвитку	10	2	2	-	6
Тема 4 Теорії і концепції територіальної організації продуктивних сил	13	4	2	-	7
Тема 5. Територіальний поділ праці – об'єктивний процес розвитку продуктивних сил	12	4	2	-	6
Разом за змістовним модулем 1	54	16	8	-	30
Змістовий модуль 2. Особливості розміщення продуктивних сил					
Тема 6. Енерговиробничі цикли: суть та роль у функціонально галузевій структурі регіону	12	4	2		6
Тема 7. Економіка України та її галузева структура	15	6	2	-	7
Тема 8. Нові форми регіонального розвитку продуктивних сил	12	2	2	-	8
Тема 9. Вплив зовнішньоекономічних зв'язків на розвиток і територіальну організацію продуктивних сил України	12	2	2	-	8
Разом за змістовним модулем 2	51	14	8	-	29
Підготовка до екзамену	30	-	-	-	30
Усього годин	135	30	16		89

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1,2	Наукові основи курсу «Розміщення продуктивних сил»	4
3	Закономірності, принципи і чинники розміщення продуктивних сил	2
4	Науково-методичні засади дослідження територіальної організації і регіонального розвитку	2
5,6	Теорії і концепції територіальної організації продуктивних сил	4
7,8	Територіальний поділ праці – об'єктивний процес розвитку продуктивних сил	4
9,10	Енерговиробничі цикли: суть та роль у функціонально галузевій структурі регіону	4
11,12,13	Економіка України та її галузева структура	6
14	Нові форми регіонального розвитку продуктивних сил	2
15	Вплив зовнішньоекономічних зв'язків на розвиток і територіальну організацію продуктивних сил України	2
	Усього годин	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Закономірності, принципи і чинники розміщення продуктивних сил	2
2	Науково-методичні засади дослідження територіальної організації і регіонального розвитку	2
3	Теорії і концепції територіальної організації продуктивних сил	2
4	Територіальний поділ праці – об'єктивний процес розвитку продуктивних сил	2
5	Енерговиробничі цикли: суть та роль у функціональногалузевій структурі регіону	2
6	Економіка України та її галузева структура	2
7	Нові форми регіонального розвитку продуктивних сил	2
8	Вплив зовнішньоекономічних зв'язків на розвиток і територіальну організацію продуктивних сил України	2
	Усього годин	16

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	30
2	Підготовка до контрольних заходів	15
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: Моделювання і прогнозування розвитку регіону Основні напрями вдосконалення системи регіонального управління Законодавчо-нормативні документи з питань регіонального розвитку	5 5 4
4	Підготовка до екзамену	30
	Усього годин	59

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі методи контролю: усний контроль, письмовий, тестовий, практична перевірка, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна «Розміщення продуктивних сил» поділена на два змістові модулі. Кожен змістовий модуль оцінюється за аналогічною схемою.

Оцінка знань студентів зі змістового модуля 1 та змістового модуля 2 здійснюється за допомогою контрольної роботи в письмовій формі, що складається з 20 тестових завдань та розрахункового завдання і оцінюється з розрахунку 100 балів.

20 тестових завдань. За правильну відповідь студент одержує 4 бали, якщо відповідь неправильна – 0 балів. Максимальна кількість балів за тестові завдання – 80 балів.

Розрахункового завдання.

Максимальна кількість балів за розрахункове завдання 20 балів:.

- розрахункове завдання оцінюється 20 балами в разі повного розв'язання.
- правильний алгоритм розв'язання, правильні, але приблизні розрахунки – 15-19 балів;
- правильний алгоритм розв'язання, правильні, але незакінчені розрахунки – 10-14 балів;
- правильний алгоритм розв'язання, правильний початок розрахунків – 5-9 балів;
- неправильний алгоритм розв'язання, неправильні розрахунки – 0-4 балів.

За навчальним планом з дисципліни «Розміщення продуктивних сил» передбачено складання екзамену.

Критерії оцінювання екзамену

Екзаменаційна робота складається з 20 тестових завдань та 1 розрахункового завдання (задачі).

20 тестових завдань.

За правильну відповідь студент одержує 4 бали, якщо відповідь неправильна – 0 балів. Максимальна кількість балів за тестові завдання – 80 балів.

Розрахункового завдання.

Максимальна кількість балів за розрахункове завдання 20 балів:

- розрахункове завдання оцінюється 20 балами в разі повного розв'язання.
- правильний алгоритм розв'язання, правильні, але приблизні розрахунки – 15-19 балів;
- правильний алгоритм розв'язання, правильні, але незакінчені розрахунки – 10-14 балів;
- правильний алгоритм розв'язання, правильний початок розрахунків – 5-9 балів;
- неправильний алгоритм розв'язання, неправильні розрахунки – 0-4 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Розміщення продуктивних сил» визначається як середньоарифметична між оцінками за змістовими модулями 1 та 2 та екзаменаційною оцінкою.

Порядок зарахування пропущених занять: Кожне пропущене лекційне заняття відпрацьовується методом усного опитування з основних положень теми.

Можливим є одночасне опитування з декількох пропущених занять. Практичні заняття відпрацьовуються методом підготовки реферативної роботи за темою, яка узгоджується з викладачем відповідно до тематики пропущених практичних занять. Робота оцінюється в межах кількості балів за пропущені практичні заняття.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Регіональна економіка: навч.посіб. / [Ю.В. Орловська, Г.В. Дугінець, О.О. Квактун, П.А. Фісуненко]; за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. Ю.В. Орловської. – Дніпропетровськ: ДВНЗ «ПДАБА», 2012. – 504 с.
2. Регіональна економіка та природокористування: навч. посіб. / за ред. А.П. Голікова. - К.: Центр учебової літератури, 2009. - 352 с.
3. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка: навч. посібник/ Б.М. Данилишин, Д.В.Кліновий, Т.В. Пепа [ред. д.е.н. Б.М. Данилишин]. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. – 688 с.
4. Димченко О.В. Регіональна економіка: Навч. посібн. [Текст] / О.В. Димченко - Харків: ХНАМГ, 2010 – 221с.
5. Екологія для економічних вузів і факультетів. Підручник / Дорогунцов С.І., Хвесик М.А., Коценко К.Ф. та ін. – К., КНЕУ, 2005. – 320 с.
6. Управління регіональною економікою. Навчальний посібник. Т. О. Стеценко, О. П. Тищенко. Видавництво: К.: КНЕУ, 2009. - 472 с.

7. Симоненко Б.К. Регіони України: проблеми розвитку. – К.: Наукова думка, 1997. – 263с.
8. Розміщення продуктивних сил: посібник / [Тарангул Л. Л., Горленко І. О., Євтушенко Г. І.] – К. : ВАТ – КТНК, 2000 – 264 с.
9. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка : підручник / [Дорогунцов С. І., Заяць Т. А., Пітюренко Ю. І. та ін.]; [за ред. С. І. Дорогунцова]. – К. : КНЕУ, 2005. – 988 с.
10. Хвесик М. А. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка : навч. посібник / Хвесик М. А., Горбач Л. М., Пастушенко П. П. – К. : Кондор, 2004. – 344 с.

Допоміжна

1. Долішній М., Мошенець О. Ринкові механізми регіонального управління // Регіональна економіка. – 2001. – С.7 – 17.
2. Мазур А.Г. Регіональна економіка: проблеми відтворення і управління. – Вінниця, 2000. – 263с.
3. Павлов В.І. Методологія формування та механізми реалізації політики соціально-економічного розвитку регіону//Регіональна економіка.–2001. – №1. - С.18 – 29.
4. Злупко С. Екомологічні засади регіональної політики сталого розвитку в умовах глобалізації // Регіональна економіка. – 2002. - №4. – С.28 – 35.
5. Чужиков В.І. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія: Монографія. – К.: КНЕУ, 2008. – 272с.
6. Жук М.В.Регіональна економіка:Підручник.– К.:ВЦ «Академія»,2008– 16с.
7. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. Підручник Дорогунцов С.І., Заяць Т.А., Пітюренко Ю.І. та ін. - Київ,КНЕУ, 2005 р-988 с.
8. Данилишин Б.М. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Б. М. Данилишин, Д. В. Клиновий, Т. В. Пепа [ред. д.е.н. Б. М.Данилишин]. – Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. – 688 с.
9. Офіційний сайт державного комітету статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Мельник С.А. Управління регіональною економікою: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2000. – 124 с.
11. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: Монографія. – Львів: ІРД НАН України, 2004. – 395 с.
12. Ковтун О. І. Організаційно-економічний механізм забезпечення конкурентоспроможності та самодостатності регіональних господарських систем в сучасних умовах / Ковтун О. І. // Сучасні проблеми соціальноекономічного розвитку регіонів : колективна монографія. – Дніпропетровськ : IMA-прес, 2010. – 436 с. (С. 201-209)
13. Ковтун О. І. Кластерна модель організації (структуризації) просторової економіки як ефективний спосіб забезпечення конкурентоспроможності РГС в Україні / Ковтун О. І. // Вісник ЛКА : зб. наук. пр. – Львів : Вид-во ЛКА, 2011. – Вип. № 34 – (Серія економічна)
14. Коротун І. М. Природні ресурси України / Коротун І. М., Коротун Л. К., Коротун С. І. – Рівне : ПринтХауз, 2000. – 184 с.
15. Регіональне управління: інноваційний підхід : навч. посібн. / [за заг. ред. проф. Бутка М. П.]. – К., 2006. – 560 с.
16. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку : монографія / [за ред. З. С. Варналя]. – К., 2005. – 498 с
17. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка : підручник / [Дорогунцов С. І., Пітюренко Ю. І., Олійник Я. Б. та ін.]. –К., КНЕУ, 2005.

18. Руденко В. П. Український природно-ресурсний потенціал: серія оцінкових картосхем: Ч. 3. / Руденко В. П. – Чернівці : Рута, 2005. – 248 с.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. <http://www.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби статистики України.
2. <http://www.sfs.gov.ua> – офіційний сайт Державної фіскальної служби України.

Розробник

(С. О. Мащенко)

Гарант освітньої програми

(М. О. Прилєпова)

Силабус затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки
Протокол від «03»10 2019 року № 3